

Anatol DICȚIONAR EREMIA TOPONIMIC (IV)

„Toponimia poate fi socotită drept istoria nescrisă a unui popor, o adevărată arhivă, unde se păstrează amintirea atâtor evenimente, întâmplări și fapte, mai mult ori mai puțin vechi sau importante, care s-au petrecut de-a lungul timpurilor și au impresionat într-un chip oarecare sufletul popular. Tot felul de momente din viața unei colectivități umane: istorice, sociale, economice, politice, psihologice etc., găsim ecou, adesea foarte prelungit, uneori permanent și definitiv, în toponimie” (Acad. Iorgu Iordan).

Arcaciul, denumirea unor văi și vâlcele situate la est de comuna Slobozia Mare (Cahul): *Arcaciul cu Stuf*, *Arcaciul de la Răsărit*, *Arcaciul de la Loturi*, *Arcaciul lui Simion*, *Arcaciul Stânei*, *Imașul din Arcaci*. Arealul apelativului topic *arcaci* este foarte restrâns, se limitează doar la zona de sud-vest a raionului Cahul. În vorbirea locală circulă cu sensurile „ramificație a unei văi”, „crac de pârâu” (Brânza, Giurgiulești, Slobozia Mare, Văleni) și cu derivatele semantice „adăpost pentru oi pe timp de iarnă într-o vâlcea, într-un hârtop” (Colibași, Văleni), „ramificație a unei ape curgătoare îngrădită pentru creșterea sau păstrarea peștelui” (Brânza, Cășlița-Prut).

Entopicul e rar atestat în dicționare și în lucrările de specialitate: *arcaciu* „vale” [1, vol. I, p. 230], *arcaci* „văgăună mică” [2, p. 45], *arcaci* „loc unde se odihnesc oile după ce sunt mulse” [3, vol. I, p. 88]. Totuși apelativul apare în unele scrieri literare și texte folclorice: „Târla, la Ciobani, în timp de iarnă, este la un loc îndosit, cum e un *arcaciu*, adică o vale. Pe vremuri, iarna, mocanii adăposteau oile pe la stâne, dosite prin văgăuni și *arcaciuri*” [1, vol. I, p. 230; 4, AO-Văleni].

Etimologic poate fi explicat prin tc. *arkaç* „picior de deal”, „versant”, „ramificație de vale”. Sinonimele termenului entopic: *dolie*, *dolină*, *ierugă*, *văioagă*, *vălcună*, *vălicică*, *vâlcea*, *viroagă* (1); *braț*, *ierec*, *gârlă*, *râpă* (2); *câșlă*, *dosală*, *odaie*, *stână*, *târlă* (3).

Braniște este numele unui sat din raionul Râșcani, iar *Brăniștioarele* – denumirea unor lacuri mici din lunca Prutului, existente până prin anii '60 ai secolului al XX-lea, când bălțile Prutului au fost desecate în scopul obținerii unor terenuri agricole suplimentare. Acest nume îl poartă și alte locuri din Basarabia: *Braniștea*, parte de sat (Terebna, rn. Edineț), teren agricol (Isacova, rn. Orhei), teren plantat cu vii (Vadul lui Isac, rn. Criuleni), *Dealul Braniștii* (Neculăieuca, rn. Orhei), *Pădurea Braniștii* (Mana, rn. Orhei).

Satul *Braniște* a revenit la denumirea sa autentică doar în anul 1990, până atunci localitatea era notată în mod diferit: *Braniște*, dar și *Brănești*, *Bronești*. Documentele mai vechi fixează pentru această localitate și denumirile *Botești* (*Butești*), *Boteștii-Stavăr*. Numele primar pare să fi fost *Braniște*, *Brănești* fiind o formă refăcută după cea rusificată *Branești*, fixată în documentele de redacție rusă din sec. XVII-XVIII, iar *Boteștii* (*Buteștii*), *Botești-Stavăr* – niște denumiri de alternativă ce vizează proprietatea privată a moșiei satului (moșia lui Botea, moșia lui Stavăr). Câteva mențiuni documentare din sec. al XX-lea: *Braniște*, sat pe malul stâng al Prutului [1920, 5, harta]; *Braniște*, sat, plasa Balatina, jud. Bălți [1925, 6, p. 479]; *Braniște*, sat, plasa Fălești, jud. Bălți [1930, 7, p. 48]; *Braniștea*, sat, plasa Glodeni, jud. Bălți [1943, 8, p. 498]; *Branești*, sat, rn. Râșcani, 580 de locuitori [1959, denumire cu formă deja rusificată; 9, p. 255]; *Braniște*, sat, rn. Râșcani [1996, 10, p. 55, 81].

Braniște este un cuvânt de origine sud-slavă, în special bulgară (*браниште* „pădure oprită”), fiind de o mai largă circulație pe vremuri, astăzi însă trecut în lexicul pasiv. Sensurile lui de bază sunt: (1) „pădure rezervată în care este interzisă tăierea copacilor”, (2) „fânață rezervată”. Cu funcție de apelativ îl găsim în scrierile vechi: „Ce îndată au ales o samă de boieri, cu Buhuș visternicul, și l-au trimis la *braniște*, după Alexandru Vodă, să-i îndireptedză calea pe la Huși, pre Bârlad în gios” [Miron Costin, 11, p. 175]. „Umblând oamenii nelipsit prin pădure, s-au împreștiat dihaniile de prin *braniști*” [1718, după 1, vol. I, p. 64]. În terminologia entopică acestui cuvânt îi corespund sinonimele: *apărătură*, *opritură*, *popritură*, *rezervație*. Documentele vechi (sec. XV-XVIII) atestă mai multe nume topice de acest fel: *Braniște* (jud. Neamț), *Braniștea* (jud. Galați), *Braniștea Domnească* (jud. Iași), *Brănișteni* (Brănișteri, jud. Neamț) [12, p. 41-42; 13, vol. I, partea IV, p. 36-37].

Braniștea Domnească se afla în lunca Prutului, de partea dreaptă a râului, între Iași și Țuțora. *Braniști* locale se găseau și în hotarul unor localități

care dispuneau de păduri sau fânețuri de luncă. Slujitorii care aveau în grija lor paza braniștilor se numeau *brănișteri*. Tot astfel se chemau și demnitarii care încasau impozitul pe braniște, pentru cositul, strânsul și căratul fânului destinat curții domnești. De aici provine și antroponimul *Brănișteru* (< *braniște* + suf. *-er*).

Chicera, toponim rar întâlnit în Basarabia, denumind astăzi doar un deal situat la hotarul dintre comunele Trușeni și Durlăști (mun. Chișinău). Înălțimea lui, conform măsurătorilor geodezice, e de aproximativ 300 m deasupra nivelului mării. Apare notat pe hărțile topografice din sec. XIX-XX. Documentele vechi atestă mai multe nume topice de acest fel: *Chicera*, loc lângă Boboioși, pe Cahul [sec. XVI, 14, A, vol. I, p. 150]; *Chicera*, loc pe valea Voinovei [1784, 15, p. 239]; *Chicera*, sat lângă Voloseni [1818, 16, p. 475]. În zona Carpaților Orientali, în Moldova de Nord și Bucovina, în arealul compact al toponimului, mențiunile documentare sunt deosebit de frecvente: *Chicera*, *Chicerea*, *Chicioara*, *Ticera*, *Ticioara* ș.a. [sec. XV-XVII, 12, p. 58; 13, p. 34]. Să se compare și cea mai veche mențiune a numelui topic: *оу пискъ по меже кичеры* [1468, 14, p. 40].

Dicționarul Academiei Române inserează termenul entopic *chiceră* cu sensul „deal înalt, conic, mai înalt decât o colină; munte” [1, vol. I, partea II, p. 346]. Cu anumite precizări de sens îl găsim înregistrat și în unele lucrări de specialitate: „deal înalt și izolat”, „vârf de deal izolat” [17, p. 65]; „vârf de deal”, „deal izolat” [28, p. 20]; „deal stâncos”, „culme mică stâncoasă” [2, p. 24]. Dealul Chicera de sub Chișinău e pomenit adesea în scrierile lui Gheorghe Madan, originar din Trușeni: „Când am ajuns la *Chicera* și m-am urcat la Cruce în deal, am făcut un nou popas... Căci pe lângă cele două mii de hectare, de pe baștinile din Trușeni, mai aveau moșia vecină Chicera răzeșească de două sute de hectare” [19, p. 153, 180]. Apelativului topic îi corespund sinonimele: *bârnag*, *bâtcă*, *cioacă*, *chiclă*, *chiclău*, *ciocan*, *coclău*, *cucă*, *grui*, *scoc*, *țigla*, *țiglaș*, *țugui*, *țuțuroi* [20, p. 42].

În limba noastră, *chiceră* e considerat un cuvânt moștenit din traco-dacă. Cf. alb. *kikël* < *kikë* „vârf”, „vârf de munte ascuțit” [N. Drăganu în „Dacoromania”, vol. I, p. 117]. În diferite epoci el a pătruns și în limbile slave: bg. *кичер*, *кичера* „pădure pe un loc ridicat”, „pădure tânără și deasă”, „deal în formă de con; holm”, „versant de munte abrupt cu pădurice deasă”, s-cr. *kičer* „vârf de munte” [21, vol. II, p. 404], ucr. *кичера* „munte acoperit cu pădure”, „deal abrupt cu pădure”, „vârf de munte” [22, p. 231], ceh. *kyčera* „pisc, vârf”, slov. *kyčer* „versant de munte”, pol. *kiczera* „munte”, „deal” [23, p. 18; 24, p. 275].

Duruitoarea, în spațiul dintre Prut și Nistru acest nume îl poartă două localități: Duruitoarea Veche și Duruitoarea Nouă (rn. Râșcani). Sunt două sate învecinate, primul așezat pe partea stângă a râului Ciuhur, iar cel de-al

doilea – față în față, de partea dreaptă a Ciuhurului. Aici, la vărsarea lui în Prut, Ciuhurul cu greu își face loc de scurgere printre stânci, străpungând un lanț masiv de coline. Apele unui afluent al său, căzând de la mare înălțime, de pe un strat calcaros pe altul, de pe o lespede stâncoasă pe alta, produc un zgomot puternic, duruital lor făcându-se auzit la mari depărțări. Primii locuitori, care au întemeiat satul vechi, așa și i-au zis acestui râuleț – *Duruitoarea*, după care a fost denumită și așezarea omenească din preajma lui.

Prima mențiune documentară a satului *Duruitoarea Veche* datează din anul 1755 [25, vol. VI, p. 132]. Atestările de mai târziu conțin și unele informații de ordin economic și demografic: cătun la vărsarea Ciuhurului în Prut [1770, 26, harta lui Bawr]; sat al Mănăstirii Sf. Nicolae din Botoșani, cu 28 de familii [1803, 27, p. 337]; 64 de case și 291 de locuitori [1859, 18, p. 66]; 77 de curți și 333 de locuitori [1875, 29, p. 61]; 85 de case, 1038 de desetine de pământ mănăstiresc și 67 de desetine în proprietatea țăranilor [1904, 30, p. 94]; 588 de locuitori [1930, 7, p. 52]; 176 de gospodării individuale, 391 de locuitori, dintre care 386 de români [1994, 31, vol. III, p. 1105]; 378 de locuitori [2004, 25, vol. VI, p. 131].

Duruitoarea Nouă datează documentar din anul 1894, urmând și această așezare o cale de relativă ascensiune: 48 de gospodării și 133 de locuitori în 1910, 142 de curți și 667 de locuitori în 1923, 567 de locuitori în 1930, 660 de locuitori în 1940, 863 de locuitori în 1989, 911 de locuitori în 2004 [25, vol. VI, p. 137-138].

Oiconimul reproduce termenul entopic *duruitoare*, înregistrat în multe localități basarabene cu sensurile: (1) „loc îngust în albia unui râu (pârâu, gârlă), unde apa, prin curgerea sa repede, face zgomot” și (2) „prag într-o apă curgătoare; cascadă”. Entopicul e fixat cu aceleași semnificații în unele dicționare și lucrări de specialitate toponimică, precum și în operele literaturii artistice: „Sub râpa dreaptă a muntelui scânteia o pânză de apă în cădere: acolo era o *duruitoare*” [M. Sadoveanu, după 32, vol. II, p. 190].

Pe teren, cuvântul circulă și cu varianta fonetică *dzuruitoare*. În terminologia entopică românească lui îi corespund sinonimele: *cheie, gâlgâitoare, gât, huruitoare, strâmtoare, strungă* (1); *cadeapă, cascadă, durău, durduc, fierbătoare, huc, prag, săritoare* (2). Unele dintre acestea, ca și *duruitoare*, sunt de proveniență onomatopEICă. În microtoponimie asemenea formații sunt destul de numeroase, desemnând în fond pâraie cu ape repezi: *Duruitoarea* (Balasinești, rn. Briceni; Ordășei, rn. Telenești; Ocolina, rn. Soroca, Țipova, rn. Rezina; Vertiujeni, rn. Florești), *Duruitoarea-Turbați* (Dămășcani, rn. Râșcani), *La Duruitori* (Zastânca, rn. Soroca), *Râpa Duruitoarei* (Corjeuți, rn. Briceni), *Dzuruitoare* (Arionești, rn. Dondușeni; Bârnova, rn. Ocnița; Brânzeni, rn. Telenești; Putinești, rn. Florești).

Limbar(i)ul este numele unor părți de pădure din preajma satelor Cinișeuți (Rezina), Cristești (Nisporeni), Drâslăceni (Criuleni), precum și al unor terenuri agricole, în trecut și acestea locuri de pădure, în hotarul satelor Ceadâr (Leova), Pașcani, Sărata Galbenă, Secăreni (Hâncești), Tătărești, Zubrești (Strășeni). Toponimul reprezintă un derivat cu sufixul *-ar* de la apelativul *limbă*, care în idiomul nostru denumește o fâșie lungă și îngustă de pământ sau un colț de pădure. Aici sufixul *-ar* imprimă derivatului un sens spațial, cu referire la un teritoriu care conține sau cuprinde ceva (o pădure, un pământ arabil, niște vii), sporindu-i prin aceasta valoarea onimică a formației. Apelativul *limbă* apare utilizat frecvent în operele literare: „Străbătură o *limbă* de pădure și începură a urca și cobori” [M. Sadoveanu, 33, vol. I, p. 520]; „*Limba* de pământ între aceste două gârle a fost odinioară domeniul Iuga” [L. Rebreanu, 34, vol. I, p. 71]. Îl găsim folosit adesea și în funcție de nume topic, însoțit de determinative: *Limba Lupului*, *Limba Corderului*, *Limba Rediului*. Un deal cu pădure din țin. Orhei, denumit *Dealul Limbarului*, este menționat într-un document din anul 1762 [16, p. 252].

Pentru entopicul *limbă* specialiștii au înregistrat și semnificațiile: „fâșie de mal care înaintază mult într-o apă stătătoare”, „mal jos care intră adânc în albia râului și pe care îl ocolește apa” [17, p. 29, 49], „fâșie de pământ cuprinsă între două ape” [35, p. 34], „fâșie îngustă de ogor rămasă nearată” [36, p. 44]. În terminologia entopică ambelor apelative le corespund sinonimele: *chingă*, *clin*, *colț*, *corn*, *fâșie*, *halcă*, *hașchină*, *hliză*, *partal*, *hon*, *sfoară*, *șușeniță*, *unghi* (1); *cosa*, *cosac*, *coscă*, *grind* (2) [20, p. 106].

Lișteva, lacuri în lunca Prutului, la vest de Manta și Vadul lui Isac și la vest de Zărnești (Cahul); *Liștavul*, loc mocirlos în valea Răutului, la Furceni (Orhei). Hidronime similare au fost înregistrate în zonele inundabile ale Dunării și în luncile râurilor care se varsă în Dunăre, pe cursul inferior al fluviului. Aici circulă și entopicul *liștevă* (*lișteavă*) cu sensul „depresiune de teren cu apă și stufării” [37, p. 348]. În sursele de specialitate terminologică îl găsim inserat cu semnificațiile: „apă care se revarsă dintr-un râu”, „pământ subțiat, îndoit cu apă” [17, p. 33, 101], „lac mic și neadânc”, „loc mai lăsat; mlăștină”, „loc umed cu fânețe” [43, B, p. 180, 185, 193, 208], „loc jos, umed, cu glod” [3, vol. III, p. 17], „baltă noroioasă, mocirloasă” [20, p. 107]. Documentele vechi atestă numele topice: *Lișteva* (1490), *Lișteville* (1502), *Lișteavu* (1517) [14, p. 125].

Apelativul topic *lișteavă*, cu varianta *liștavă*, a fost înregistrat de noi în localitățile prutene din raionul Cahul (Brânza, Vadul lui Isac ș.a.), sensul lui de bază fiind „baltă noroioasă”. În terminologia entopică lui îi corespund sinonimele: *bahlui*, *bahnă*, *boloată*, *mlaștină*, *mocirlă*, *mociură*, *ploștină*, *smârc*, *tău*. Aici e cunoscut și adjectivul *lișteav* (*liștav*), de la care s-a format entopicul *lișteavă* (*liștavă*) prin substantivizare. Cu mențiunea „adj. popu-

lar” *lișteav* „(despre ape) murdar, tulbur, mocirlos, mlăștinos, nămolos” e fixat în „Dicționarul limbii române literare contemporane” [București, vol. II, p. 770], cu un exemplu de utilizare în operele literare: „Dinspre munți pogoară o funie de apă *lișteavă*, nămolosă, printre maluri mărunte” (Zaharia Stancu, *Desculț*).

Termenul nu a fost explicat din punct de vedere etimologic, dar, ținând cont de structura corpului sonor, un etimon slav ar fi de presupus în cazul dat.

Repedea, denumire pentru unele văi și pâraie din regiunile de coline, precum și pentru unele gârle din luncile Prutului, Nistrului și Dunării: *Repedea*, vale (Drăgușenii Noi, rn. Hâncești); *Repedea*, vale cu pârâu (Bumbăta, rn. Ungheni); *Repedea*, pârâu (Piatra, rn. Orhei); *Repedea*, gârle (Crihana Veche, rn. Cahul; Cioburciu, rn. Ștefan-Vodă, Lărjanca, rn. Ismail, reg. Odesa, Ucraina). Gârle cu acest nume se întâlnesc și în partea dreaptă a Prutului: *Gârla Repedea* (Șivița, Tulucești, jud. Galați), precum și în bălțile Dunării: *Repedea*, lângă Galați, menționată în 1757 [37, p. 340].

Repedea este un hidronim descriptiv, referindu-se la o particularitate a cursurilor de apă repezi, cu curgere iute, violentă, aceasta fiindu-le caracteristică pâraielor de pe văile de mare înclinare, de pe povârnișuri. Și unele gârle de luncă, cu debit mare de apă, au cursuri repezi, mai ales dacă se varsă în râuri din bălți și lacuri mari. Onimicul s-a format prin substantivizarea adjectivului de proveniență adverbială. Toponimia românească cuprinde numeroase nume de râuri, râulețe și pâraie de formație similară sau identică: *Repedea*, *Repedele*, *Repegiara*, *Repejoara*, *Repejorul*, *Crișul Repede*, *Pârâul Repede* ș.a. Se presupune că și *Bistrița*, afluentul de dreapta al Siretului, s-ar fi numit inițial *Repedea*, mai cu seamă că o ramificație a văii râului, pe cursul superior al acestuia, se numește și astăzi *Repedea* și *Valea Repede* [39, p. 459; 38, p. 121-122].

Zănoaga, *În Zănoagă*, *Pe Zănoagă*, nume de locuri în diferite raioane. Sensul general al termenului *zănoagă* este „depresiune circulară, cu versanți abrupti în zonele muntoase și colinare”. Local au fost înregistrate și semnificațiile: „hârtop mare într-o regiune cu relief muntos” [2, p. 33], „adâncătură, vale între munți” [35, p. 79], „groapă mare sub creasta muntelui” [17, p. 87], „adâncitură”, „vale între munți” [28, p. 39], „adâncitură de teren” [40, p. 254].

Cuvântul e utilizat de scriitori, îl găsim folosit și în textele folclorice: „Ghețari, din a căror înceată topire i-au rămas pe *zănoagele* de la Găuri turme de stânci” [Al. Vlahuță, 41, p. 53]. „Ș-am zis verde trei vâzdoage, / La o crâșmuța din *zănoage* / Bea haiducul Tobultoc” [*Folclor din Bugeac*, 42, p. 246]. Sinonimia entopicului este destul de bogată: *adâncătură*, *adâncitură*, *afundătură*, *așezătură*, *cazan*, *căldare*, *ceanac*, *găvan*, *gropană*, *hârtop*, *lăsātu-*

ră, văgăună, zăvoi. Documentele vechi îl atestă în limba noastră din anul 1451 [14, p. 268]. La origine reprezintă un împrumut vechi slav (**занога*). Cf. bg., rus., ucr. *занога* „loc dosit între dealuri sau munți”.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. *Dicționarul limbii române*, Academia Română, București, vol. I, 1906 și urm.
2. Teodor Porucic, *Lexiconul termenilor entopici din limba română în Basarabia* (Extras), Chișinău, 1931.
3. *Dicționar dialectal (Cuvinte, sensuri, forme)*, Chișinău, vol. I-V, 1985-1986.
4. *Arhiva onomastică a Institutului de Filologie al A.Ș.M. (AO)*, Chișinău, 1968-2008.
5. *Harta topografică a României. Basarabia*, București, 1920 (1930).
6. *Anuarul României pentru comerț, industrie, meserii și agricultură*, București, 1925.
7. *Enciclopedia României*, București, vol. II, partea I, 1935.
8. *Împărțirea administrativă a României*, București, 1943.
9. *Итоги Всесоюзной переписи населения 1959-1970 годов по Молдавской ССР*, Chișinău, vol. I, 1972.
10. Anatol Eremia, Viorica Răzvanț, Lilia Stratu, *Nomenclatorul localităților din Republica Moldova*, Chișinău, 1996.
11. Miron Costin, *Letopisețul Țării Moldovei de la Aron-Vodă încoace // Letopisețul Țării Moldovei*, Chișinău, 1990.
12. Alexandru I. Gonța, *Documentele privind istoria României. A. Moldova. Veacurile XIV-XVII (1384-1625). Indicele numelor de locuri*, București, 1990.
13. Dragoș Moldovanu, *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Vol. I, partea IV. Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche (1395-1789)*, Iași, 2005.
14. *Documente privind istoria României. A. Moldova*, București, vol. I, 1954 și urm.
15. Aurel Sava, *Documente privitoare la târgul și ținutul Lăpușnei*, București, 1937.
16. Aurel Sava, *Documente privitoare la târgul și ținutul Orheiului*, București, 1944.
17. Dragoș Moldovanu, *Chestionar toponimic și entopic general cu un glosar de entopice onomasiologic*, Iași, 1978.
18. *Списки населенных мест Российской Империи. Бессарабская область*, Sankt-Petersburg, 1861.
19. Gheorghe Madan, *Văzute și trăite*, Chișinău, 1989.
20. Anatol Eremia, *Dicționar explicativ și etimologic de termeni geografici*, Chișinău, 2006.
21. *Български етимологичен речник*, Sofia, vol. I, 1971; vol. II, 1979.
22. Т. А. Марусенко, *Материалы к словарю украинских географических апеллятивов // „Полесье”*, Moscova, 1968.
23. Peter Nitsche, *Die geographische Terminologie des Polnischen*, Köln, 1964.
24. Эдуард М. Мурзаев, *Словарь народных географических терминов*, Moscova, 1984.

25. *Localitățile Republicii Moldova*, Chișinău, vol. I-VIII, 1999-2008.
26. F. G. Bawr, *Carte de la Moldavie pour servir a l'Histoire militaire de la guerre entre les Russes et les Turcs*, Amsterdam, 1781.
27. *Condica liuzilor pe 1803* // Uricariul, Iași, vol. VIII, 1886.
28. Vasile Ioniță, *Glosar toponimic*, Caraș-Severin – Reșița, 1972.
29. *Перечень населенных мест. Бессарабская губерния (1870-1875). Составитель А. Н. Езунов*, Chișinău, 1912.
30. Zamfir Arbore, *Dicționarul geografic al Basarabiei*, Chișinău, 2001 (după ediția București, 1904).
31. *Dicționarul statistic al Republicii Moldova*, Chișinău, vol. I-IV, 1994.
32. *Dicționarul limbii române literare contemporane*, București, vol. I-IV, 1955-1957.
33. Mihail Sadoveanu, *Opere*, București, vol. I-VIII, 1940-1953.
34. Liviu Rebreanu, *Răscoala*, București, 1932.
35. Petre V. Rotaru, George A. Oprescu, *Lexicon toponimic*, București, 1943.
36. V. Arvinte, D. Ursu, M. Bordeianu, *Glosar regional*, București, 1986.
37. Paul Păltănea, Valentin Țurlan, *Din toponimia bălții Brateșului* // Anuar de lingvistică și istorie literară, tomul XXXI, A, 1986-1987.
38. Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, 1963.
39. Nicolae Drăganu, *România în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomasticii*, București, 1933.
40. I. T. Stan, *Toponime din comuna Sohodol (jud. Alba)* // Studii de onomastică, Cluj-Napoca, 1976.
41. Alexandru Vlahuță, *România pitorească*, București, 1956.
42. *Folclor din Bugeac*, Chișinău, 1982.
43. Gheorghe Bolocan, *Dicționarul entopic al limbii române* // Studii și cercetări de onomastică, vol. I, an. II (B), 1996.